

09.09.2019

Asia/33

§ 582

V 25.9.2019, Valtuutettu Alviina Alametsän aloite koulujen seksuaalikasvatuksen kehittämisestä

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Alviina Alametsä ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että koulujen seksuaalikasvatusta kehitetään mm. opettajien täydennyskoulutuksella. Aloitteessa ehdotetaan pilottihanketta, johon valittavissa peruskouluissa varmistetaan koulutettu seksuaalikasvattaja esim. palkkaamalla tai kouluttamalla olemassa olevaa henkilöstöä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa kertonut mm., että seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimetynä aiheena asia on opetussuunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1–6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4–6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painotuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetussuunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle, vaan teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta totesi lausunnossaan, että seksuaalikasvatuksen kehittäminen aloitetaan kouluttamalla olemassa olevaa henkilöstöä. Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osaajia ja teemoja käsitel-
lään kattavasti.

Kaupunginhallitus palautti kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon perustuneen vastauksen uudelleen valmisteltavaksi siten, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala selvittää, kuinka Helsingin kouluihin varmistetaan seksuaalikasvatukseen koulutetun henkilöstön toteuttamat opetussisällöt, joissa perehdytään kattavasti eri seksuaalikasvatuksen teemoihin kuten seksuaaliseen hyvinvointiin, erilaisiin seksuaalisuuden muotoihin, emotionaalisiin taitoihin, koskemattomuuden rajoihin sekä seksuaaliseen häirintään puuttumiseen ja sen ehkäisyyn. Seksuaalikasvatuksen tulee olla kaikissa kouluissa suunnitelmallista ja inklusiivista ja huomioida myös sateenkaarinuorten tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Kaupunginhallitus edellytti varmistamaan, että jokainen lapsi ja nuori saa laadukasta ja monipuolista seksuaalikasvatusta ja kehotti kouluja laatimaan perheille vinkkilistan seksuaalioppaista, joita vanhemmat voivat hankkia koteihin ja antaa nuorille luettavaksi.

Asiaa on kaupunginhallituksen palautuspäätöksen jälkeen valmisteltu yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Seksuaalinen häirintä varsinkin sosiaalisen median kautta on esimerkiksi kouluterveyskyselyn mukaan yleistä. Asiallinen ja oikea-aikainen seksuaalivalistus on siten tärkeä osa koulujen ja oppilaitosten työtä. Kouluissa ja oppilaitoksissa annettava seksuaalikasvatus täydentää kotien tekemää kasvatustyötä. Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa

ihmisen biologian tai terveystiedon opetukseen, mutta asiaa voidaan käsitellä tarpeen mukaan muillakin oppitunneilla.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta Loistosetlementin toimesta, ja osa on koulutautunut tätäkin pidemmälle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on ostanut saman setlementin kautta koulutusta myös opettajille. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on laajennettu. Helsinki on aloittamassa Opetushallituksen rahoittamaa hanketta, jossa annetaan henkilöstölle valmiuksia tunnistaa netissä tapahtuvaa seksuaalista häirintää ja auttaa häirinnän uhreja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tärkeänä, että seksuaalikasvatuksen opetussuunnitelman toteuttamista tarkennetaan ja laajennetaan kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa. Tällöin huomioidaan aiempaa paremmin myös seksuaalisuuden erilaiset muodot ja sateenkaari- nuorten tarve turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Lisäksi varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on asian osaajia, ja teemoja käsitellään kattavasti. Kaupunkitasoinen opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa. Yksittäisiä pilottikouluja tai oppilaitoksia ei tässä vaiheessa valita, koska asiassa on tärkeää edetä kautta linjan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 320

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Asia palautetaan valmisteluun siten, että toimiala selvittää, kuinka Helsingin kouluihin varmistetaan seksuaalikasvatukseen koulutetun henkilöstön toteuttamat opetussisällöt joissa perehdytään kattavasti eri seksuaalikasvatuksen teemoihin, kuten seksuaaliseen hyvinvointiin, erilaisiin seksuaalisuuden muotoihin, emotionaalisiin taitoihin, koskemattomuuden rajoihin, seksuaaliseen häirintään puuttumiseen ja sen ehkäisyyn, ja seksuaalikasvatus on kaikissa kouluissa suunnitelmallista ja inklusiivista sekä huomioi myös sateenkaarinuorten tarpeen parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saa laadukasta ja monipuolista seksuaalikasvatusta. Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa kouluja laatimaan perheille vinkkilistan seksuaalioppaista, joita vanhemmat voivat hankkia koteihin ja antaa nuorille luettavaksi.

Käsittely

06.05.2019 Palautettiin

Palautusehdotus:

Kaisa Hernberg:

Asia palautetaan valmisteluun siten, että toimiala selvittää, kuinka Helsingin kouluihin varmistetaan seksuaalikasvatukseen koulutetun henkilöstön toteuttamat opetussisällöt joissa perehdytään kattavasti eri seksuaalikasvatuksen teemoihin, kuten seksuaaliseen hyvinvointiin, erilaisiin seksuaalisuuden muotoihin, emotionaalisiin taitoihin, koskemattomuuden rajoihin, seksuaaliseen häirintään puuttumiseen ja sen ehkäisyyn, ja seksuaalikasvatus on kaikissa kouluissa suunnitelmallista ja inklusiivista sekä huomioi myös sateenkaarinuorten tarpeen parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen. Varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saa laadukasta ja monipuolista seksuaalikasvatusta. Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa kouluja laatimaan perheille vinkkilistan seksuaalioppaista, joita vanhemmat voivat hankkia koteihin ja antaa nuorille luettavaksi.

Kannattaja: Terhi Koulumies

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Asia palautetaan valmisteluun Kaisa Hernbergin palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 6

Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Kaarin Taipale, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 7

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Terhi Koulumies, Maria Ohisalo, Anni Sinnemäki, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Pia Pakarinen, Marcus Rantala

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian valmisteluun äänin 6 - 7 (2 tyhjää).

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 21

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon aloitteesta koulujen ja oppilaitosten seksuaalikasvatuksen kehittämiseksi:

Seksuaalinen häirintä varsinkin sosiaalisen median kautta on esimerkiksi kouluterveyskyselyn mukaan yleistä. Kouluissa ja oppilaitoksissa annettava seksuaalikasvatus täydentää kotien kasvatustyötä asiassa.

Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimettynä aiheena asia on opetussuunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1-6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4-6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetussuunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle. Teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta. Yksittäinen koulu on halutessaan voinut määrittellä tämän osion jollekin tietylle vuosiluokalle kuuluvaksi.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä, kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta, ja osa on kouluttautunut tätäkin pidemmälle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on järjestänyt koulutusta myös opettajille. Koulujen sijaismäärärahat on siirretty koulujen budjettiin, mikä on helpottanut koulutuksiin hakeutumisen prosessia. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on laajennettu tässä ohjeituksessa.

Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osaajia ja teemoja käsitellään kattavasti.

Yhteistyö kaupungin toimialojen kesken sekä kolmannen sektorin kanssa on tärkeää. Yhteistyön avulla varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saavat tarvitsemaansa seksuaalikasvatusta. Kaupunkitasoinen opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Hyvin järjestetty koulun seksuaalikasvatus vähentää seksuaalisuuteen liittyviä pelkoja, epävarmuutta ja paineita lapsilla ja nuorilla. Tämä parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee väkivaltaista seksuaalista käyttäytymistä.

Seksuaalikasvatuksen kehittäminen on tärkeää, ja aloitamme koulutamalla olemassa olevaa henkilöstöä tähän aihealueeseen. Koulutusta järjestetään tarpeen mukaan myös yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Keskeisiä aiheita koulutuksen alkuvaiheessa ovat seksuaalinen häirintä, ja varsinkin sosiaalisen median kautta tapahtuva häirintä.

Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä tämän Fatim Diarran tekemän ja Vesa Korkkulun kannattaman vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjes-

tävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo

Ei-äännet: 3

Markku Hannula, Vesa Korkkula, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Fatim Diarra, Ville Jalovaara

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6 - 3 (2 tyhjää, 2 poissa).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Seksuaalikasvatusta kehittäessä tukee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Jaa-äännet: 2

Pia Kopra, Dani Niskanen

Ei-äännet: 9

Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Vesa Korkkula, Tiina Larsson, Pia Pakarinen, Laura Vanamo, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä Fatim Diarran vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 9–2 (2 poissa).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi
Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659

09.09.2019

Asia/33

crister.nyberg(a)hel.fi
Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566